

VEČERNI LIST

Posamezna številka 16 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vin.

Cene po pošti:
za celo leto . R 40—
za pol leta . R 20—
za četrt leta . R 10—
za 1 mesec . R 3-50
Za Ljubljano mesečno 3 R
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 88

Demokratsko-socialistična vlada.

(Naše telefonsko poročilo.)

Stališče Jugoslovanskega kluba.

Belgrad, 15. avgusta. Danes opoldne je Demokratska zajednica poslala kot svojega odposlanca dr. Draškovića k dr. Korošcu, da zadnjikrat poskuša pridobiti Jugoslovanski klub za vstop v vlado. Dr. Korošec je povdaril, da se ni dovolj resno delalo za sestavo koncentracijske vlade. Dr. Drašković je vsled tega izjavil, da se bo točno poučil o dosedanjem poteku dogodkov ter je zaprosil Jugoslovanski klub, da še enkrat zavzame svoje stališče. Jugoslovanski klub se je nato posvetoval. Zvečer je dr. Drašković zopet prišel k dr. Korošču, kateremu je javil, da se Demo-

kratska zajednica ne more več pogajati z radikalci in da tudi Narodnega kluba ni na novo vabila v svojo kombinacijo. Jugoslovanski klub vsled tega smatra, da je sestava demokratsko-socialistične vlade tako enostranska, da ne daje poročstva za nestransko in popolnoma nepristransko delovanje novega kabineta. Dr. Drašković je nato izjavil, da je po tej izjavi Jugoslovanskega kluba vsako pogajanje odveč in da se bo sedaj končno javno sestavila demokratsko-socialistična vlada. S tem je zadnja faza ministrske krize zaključena.

Demokratsko-socialistična zveza.

Belgrad, 15. avgusta. Današnja »Pravda« piše: »Ker so vse tri skupine, neodvisni radikalci, Narodni klub in Jugoslovanski klub, odklonile vstop v vlado, so se sinoči zbrali demokrati in socialisti ter se dogovorili, da vstopijo v vlado trije socialisti (Bukšek, Kristan, Korač). Sinoči so pravosodje, ministrstvo za vere z ministrstvom za agrarno reformo se združi z ministrstvom za kmetijstvo, ministrstvo za

konstituanto se spoji z ministrstvom za pravosodje, ministrstvo za vere z ministrstvom prosvete. Državni oddelek za zaščito dece se zopet združi z ministrstvom za socialno politiko. Socialisti dobe sledeča ministrstva: prehrano, šume in rude ter socialno politiko. Ministrska lista bo sestavljena še danes dopoldne, opoldne pa bo podpisana od regenta.

Anton Kristan minister za šume in rude.

Belgrad, 15. avgusta. »Epoha« poroča: Socialisti niso le sklenili, da stopijo v vlado, ampak so izjavili, da popolnoma soglašajo s programom gospoda Davidovića. Isti list poroča iz socialističnih krogov: Mi socialisti zahtevamo tri portfelje, in sicer

železniškega, socialno-političnega in kmetijskega. Nocoj si bodo socialisti portfelje tako-le razdelili: Prehrano: Bukšek (Hrvat), šume in rude Anton Kristan (Slovenec), socialno politiko Korač (Srb).

Parlament sklican za prihodnji četrtek.

Belgrad, 15. avgusta. Parlament je sklican za prihodnji četrtek na večdnevno zasedanje, v katerem bo rešil davek na vojne dobičke, proračun za september, nakar pojde za en mesec na dopust, da se

jeseni zopet sestane. Tedaj bo imel rešiti poslovni red, agrarno reformo, volilni zakon za konstituanto ter tudi valutno vprašanje.

Narodni klub išče zaveznikov.

Belgrad, 15. avgusta. Včeraj sta prišla k dr. Korošču predsednik Narodnega kluba dr. Laginja in Cezar Akačić ter sta predlagala, da se v parlamentu osnuje taktična enota izven vlade in radikalnega kluba stoječih parlamentarnih skupin. Če se to uresniči, bi ta taktična enota štela

60 članov in bi po svojem številu tvorila vreden faktor v parlamentu. Drugo vprašanje je pa seveda, ali se da najti skupni temelj, ki bi za vse slučaje krepko držal vse te tako raznovrstne elemente, ki bi prišli pri taki taktični enoti v poštev.

Velik ljudski tabor v Sinči vesi.

Prvi ljudski tabor v osvobojeni Koroški za priklopljenje slovenskega Korotana Jugoslaviji je prav lepo uspel. Udeležencev je bilo več tisoč. Posebni vlak iz Ljubljane in ostale Kranjske je dospel v Maribor ob 4. zjutraj, kjer so se mu priklopili mariborski Slovenci v večjem številu. Iz Maribora je odšel vlak ob 4.30 in na posameznih postajah so vstopali štajerski in koroški vdeleženci. Vlak je šel 25 voz in je bil okrašen z zastavami in zelenjem. Pristopen pozdrav je bil na koroški postaji Prevalje. Ves prostor na kolodvoru je bil okrašen z zastavami in zelenjem. Pred postajo se je zbrala množica ljudstva in šolska mladina z učiteljicami. Vlak je prišel v Sinčo vas ob 9. Pozdravilo ga je grmenje topičev. Na kolodvoru je pričakovalo goste precej občinstva, z generalom Maistrom na čelu, Mariborska vojaška godba je svirala narodne himne. Orli, Sokoli, ter razna druga društva in za njimi ostalo občinstvo so se uvrstili v sprevod, ki se je pomikal na slavnostni prostor, nahajajoč se na obširnem travniku va vasjo.

Ob deseti uri se je vršila tam na posebno prirejenem oltarju slovesna maša, katero je daroval ljubljanski vladika knezoškof dr. Jeglič. Pri božji službi je pel oktet Glasbene Matice menajoč se z mariborsko vojaško godbo. Okoli oltarja so bile zastave raznih društev, med njimi zastava jezerskih Slovencev, ki je bila do sedaj na vseh slovenskih taborih od leta 1878 dalje. Po službi božji je zaigrala vojaška godba srbsko himno in »Lepo našo domovino«.

Po maši je pričelo ljudsko zborovanje. Viharno pozdravljen je nastopil general

Maister, ki je tabor pozdravil v imenu deželne vlade za Slovenijo, dalje v imenu Koroškega narodnega sveta in vseh Slovencev, ki ljubijo svojo domovino. Knezoškof dr. Jeglič je govoril o medsebojni krščanski ljubezni in povdarjal, da Slovenci zahtevamo samo to, kar nam pripada po božjih in človeških pravicah. Dr. Triller je zborovalce pozdravil v imenu mesta Ljubljane. Viharno odobranje, zlasti med priprostimi domačim ljudstvom je izzval nastop narodnega mučenika poslance Grafenauerja. Nadalje so govorili: od predsedništva Slovenskega koroškega ženskega društva gospodična dr. Piskernikova, za njo dr. Ravnik, Goričan Pavlica, Kapetan Dolar je prebral resolucijo, v kateri se protestira, da je mirovna konferenca vzela za podlago razsodbe avstrijsko uradno ljudsko štetje, potvorjeno v škodo Jugoslovanov, katero ni bilo nikjer tako očividno, kakor na Koroškem. Nadalje se protestira, da se nam odtrgajo veliki deli slovenskega ozemlja, med drugimi Ziljska dolina in Kanalska dolina in da se nam hoče ostali del Koroške prisoditi šele potom plebiscita. Ako se plebiscit uveljavlja za Koroško, potem ga zahtevamo tudi za Goriško, Trst, Istro in Dalmacijo. Nadalje izraža odločno voljo koroških Slovencev, da hočejo živeti združeni z ostalimi Slovenci in da vztrajajo pri neupogljivi volji, da nočejo priti pod Nemško Avstrijo in ne pod Italijo, da nočejo biti na veke združeni z Jugoslovijci.

Ob 12. ure bil tabor prekinjen in nadaljeval ob 4. popoldne, na katero govorili zasopniki raznih političnih, turnih in gospodarskih organizacij. Občin-

stvo, ki je sledilo že predpoldne z nepopisnim zanimanjem izvajanjem govornikov, storilo je isto tudi popoldne kljub temu, da je pritiskala sedaj na slavnostni prostor vročina poletnega solnca. Bilo je popoldne občinstva tudi mnogo več kakor predpoldne. Nastopilo je veliko število govornikov, med njimi urednik Žebot, kot zastopnica mariborskega ženskega društva gospodična Štupca, Korošec dr. Kotnik, Andrej Oset iz Guštanja, Istran kapetan Sancin, inženir Ante Ružič, gospodarski komisar, odposlanec poverjenišva za agrarno reformo, v imenu Sokolov Mihael Verovšek, v imenu Slovenskega katoliškega dijaštva Krek, Dragotin Čelik iz Sarajeva Ivan Škerjanec in Goričan Jurman v imenu mežiške doline in v imenu slovenskega delavstva. Ob pol 7. uri je general Maister med velikanskim navdušenjem zaključil lepo uspelo zborovanje.

Buržuazija in proletarijat.

Ta dva pojma, buržuazija in proletarijat, se v modernem socialnem gibanju izključujeta kakor se v naravi izključujeta voda in ogenj. Buržuazija pomeni po naše meščanski sloj, in sicer tisti, ki živi in vlada ostalo družbo s pomočjo kapitalističnega družabnega reda, s pomočjo nadvlade mrtvega kapitala nad živimi silami delavskih slojev. Buržuazija je mednarodna, kakor je mednarodno izkoriščanje ljudstva po kapitalizmu. Vsaka buržuazija smatra sebe med svojim narodom za neobhodno in nujno potrebni državni temelj, ker si ne more predstavljati države, kjer ne bi vladal kapital nad produktivnim delom. V tem so si vse buržuazije evropskih držav enake. Enakost pa obstoji tudi v tem, da si prilasčajo vsa gesla, ki utegnejo imeti vpliv na izkoriščane mase. Kakor ni nikdar bilo hujšega patrijota v nobeni državi od buržuazijca, tako ni zavednejšega narodnjaka od njega in zadnji čas ni od njih bolj prepričanih demokratov. Buržuazija, po svoji notranjosti in ciljnih mednarodno orientirana, se doma skuša uveljaviti s pomočjo politične organizacije. Vse stranke v preteklosti, ki so se rodile pod firmo liberalcev, naprednjakov, narodnjakov, prostomislecev itd., so organizacije kapitalistične buržuazije. In značilno je, da so se danes vse te stranke prelevile v »demokratske«.

Ta imena in naslovi buržuazijske stranke so tudi med Slovenci doma. Naše ljudstvo pozna to slovensko buržuazijo pod nje prvotnim naslovom: liberalci. Naš delavec se zaveda prav dobro, da je obleka vsak dan druga, nje barva spremenjena, a grešnik v gosposki srcaji pa je ostal stari in je isti v Jugoslaviji, na Češkem, na Nemškem, v Avstriji, Italiji in Franciji.

Ta kapitalistična, politično organizirana družba je v Jugoslaviji prevzela vlado. Ni ji dalo ljudstvo te moči, prilastila si jo je sama, medtem ko mora ljudstvo še molčati in čakati, da pride njegov dan.

Zgodilo pa se je, da je ta kapitalistična buržuazijska družba prevzela v svojo sredo tri zastopnike stranke, ki se je do sedaj izdajala za zastopnico proletarstva. Jugoslovanska socialna demokracija je poslala v družbo buržuazijske gospode svoje tri voditelje. Ogenj in voda sta se združila? Ker to ni mogoče, moramo misliti le, da je proletarski ogenj v zgornji plasti socialne demokracije ugasnil, ali pa da so se socialistična načela socialno demokratskih voditeljev spremenila v buržuazijsko vodo.

Svetovna vojska je tudi tu storila svojo revolucionarno dolžnost. Mase samostojnih ljudi, ki so pred vojsko mogli mirno in pošteno živeti, je vojska vrgla v vrste proletarijata, med izkoriščane in izmzgane, stotine posameznikov pa, ki so med vojsko spadali v vrste beraškega stanu, je dvignila s pomočjo verižne kupčije in drugih nemoralnih dejanj v prve vrste moderne plemstva, med bogato buržuazijo.

Le znamenje časa je, da se danes trije voditelji socialističnega delavstva tako gorko počutijo v objemu kapitalistične gospode.

Če bodo socialistične mase tega najnovejšega čina svojih proletarskih voditeliev vesele, je seveda drugo vprašanje.

Bela Kun

dosedanji boljševiški diktator na Mažarskem, ki je vladal pet mesecev neomejeno in je po padcu svoje vlade pribežal na Dunaj, kjer so ga internirali v neko taborišče. Pred kratkim so poročali listi, da si je hotel vzeti življenje; danes pa prinašajo vesti poročilo, da nemškoavstrijska vlada ne misli izročiti Belo Kuna ententi; izročitev Belo Kuna zahteva v prvi vrsti nova vlada v Budimpešti.

Rumunska agitacija v Banatu.

LDU Veliki Bečkerek, 14. avg. Jugoslovanski presbiri poroča: Banatski Rumuni so priredili 11. t. m. v Temešvaru takoj po prihodu rumunske vojske v Temešvar protestni shod. Rumuni so delali velike priprave za ta shod, ki je imel namen, da podpira novo akcijo rumunske diplomacije za priklopitev celega Banata Rumuniji. Rumunske oblasti so alarmirale vse vasi v Banatu in vozili na posebnih vozovih kmetске množice pod vodstvom duhovnikov in učiteljev na ta shod. Na ta način so došle v Temešvar ogromne množice ljudstva. Shodu pa je prisostvovalo samo 8 do 10 tisoč ljudi, ker so se kmetске množice razkropile. Na shodu je govorilo več znanih rumunskih politikov iz Banata in Erdeljskega, ki so vsi zahtevali priklopitev vsega Banata in izjavili, da se čutijo tako močne, da morejo pristati tudi na plebiscit v Banatu. Sprejela se je resolucija v tem smislu.

LDU Veliki Bečkerek, 14. avg. Rumunski agenti so razvili živahno agitacijo med banatskimi Švabi, da bi se ti izjavili za priklopitev celega Banata Rumuniji. V ta namen so zbrali okoli 200 banatskih Švabov, ki so imeli dne 11. t. m. v Temešvaru shod, na katerem so v imenu vseh banatskih Švabov predlagali resolucijo, kjer naglašajo potrebo, da se več Banat priklopi Rumuniji. Proti tej resoluciji je bil narodni svet banatskih Švabov, ki je hotel imeti shod, na katerem bi se izjavili za priklopitev Temešvara k Mažarski. Toda rumunske oblasti so ta shod prepovedale.

Princu Jožefu se hoče krone.

LDU Budimpešta, 15. avgusta. (Dun.KU.) OKU poroča: Člani nove vlade so opoldne v palači ministrskega predsednika prisegli pred kraljevim princem Jožefom.

LDU Pariz, 15. avgusta. (Dun.KU.) Vrhovni svet je odredil, da komisija ententnih generalov v Budimpešti ni upravičena, dajati rumunski vojski povelja, ker si vrhovni svet sam pridržuje to pravico. Kar se tiče nadvojvode Jožefa, naj generali sprejemajo vsa naznanila nadvojvode, da pa ne smejo obvezati vrhovnega sveta glede priznanja režima nadvojvode Jožefa.

Monarhistična nevarnost.

LDU St. Germain, 15. avgusta. (Dun.KU.) Čehoslovaški minister za zunanje posle Beneš, ki je po naročilu svoje vlade včeraj izročil vrhovnemu svetu protest proti povratku habsburške dinastije, je listu »Petit Parisien« podal izjavo o tem protestu, kjer pravi, da je prevrat nadvojvode Jožefa povzročil na Češkem in v vseh državah bivše monarhije veliko vznemirjenje. Prevrat pomenja za čehoslovaško republiko in tudi za evropsko ravnotežje veliko nevarnost, ker je prvi korak za vzpostavitev monarhije na Dunaju in v Monakovem in za povratek dinastije, proti kateri so se vsi dvignili. Če-

hoslovaška vlada zahteva v svoji not, naj aliranci ne priznajo nadvojvode Jožeta in naj na noben način ne podpirajo poizkusa za vpostavitve monarhije. Čehoslovaki so dali razumeti, da odklanjajo stopiti v stik z vlado nadvojvode Jožeta. Tudi Pašič se je v pogovoru z zastopnikom Amerike v svetu petorice, Polkom, kategorično izjavil proti povratku Habsburžanov. Polk je odgovoril, da ameriška delegacija zavzema isto stališče, kakor Jugoslovani in da bo podpirala politiko Čehoslovakov in Jugoslovancev v tem oziru.

Nova mažarska vlada.

LDU Dunaj, 14. avgusta. (ČTU) Ogrski kabinet je sestavljen tako: Predsednik: Stefan Friedrich, ministrstvo za zunanje stvari: Marijan Lovasz, za notranje stvari: Žiga Perenny, finance: Johann Grün, za vojno: general Karel Schmetzer, za justico: Jurij Balogh, za narodno zdravstvo: Andrej Geillery, za narodne manjšine: Jakob Bleier, brez portfelja: Stefan Haller, Johann Hayer, za pripravo mirovne pogodbe: minister brez portfelja grof Pavel Teleky; ministrstva za trgovino, za narodni dobrobit in za prehrano še niso zasedena.

Protizidovski pojavi v Budimpešti.

LDU Nauen, 14. avgusta. (Brezlično.) V Budimpešti se nadaljuje protizidovski pojavi. Dijaška deputacija je pri rektorju tehnične visoke šole zahtevala, da izključi vse židovske dijake, ker nočejo z njimi sedeti v isti dvorani. Rektor jim je ugodil in dal izključiti vse žide, na kar so vsi židovski profesorji na vseučilišču in tehnični visoki šoli v znak protesta ustavili predavanja.

Ukrajinci proti boljševikom.

LDU Kamenec Podolski, 14. avgusta. (ČTU) UTU poroča z dne 12. t. m.: Združene ukrajinske čete so v zadnjih dneh nadaljevale prodiranje proti Kijevu. Po izpraznjenju ozemlja okoli Vinjice se umikajo rdeče čete preko Bergiševa na severovzhod. Pustile so na begu podobnemu umiku polno vojnega materijala, posebno artiljerijske municije. Južno od Kijeva so se morale rdeče čete umakniti pri Umanu in Karsunu, zahodno Kijeva pa pri Makarovu, ki je samo 40 verst oddaljen od Kijeva. Ukrajinski kmetje se v vedno novih okrajih oborožujejo, da prepode tujce.

Velika železniška nesreča.

LDU Belgrad, 14. avgusta. Na postaji Indija je v sredo dopoldne trčil vlak, ki je pripeljal iz Pariza za Srbijo medikamente in kolonialno blago, s tovornim vlakom iz Novega Sada. Materialna škoda je velika. Človeških žrtev ni.

LDU Belgrad, 14. avgusta. Na postaji Dobrin je trčil vlak št. 6014, ki je pripeljal v postajo, z drugim vlakom, ki je premečkal. 16 oseb je ranjenih, med njimi ena težko.

Politične novice.

— Jugoslovanski klub in vladna kriza. Jugoslovanski klub je do zadnjega skušal doseči koncentracijsko vlado, ki bi omogočala miren političen razvoj države in zmanjševala verjetnost težkih kriz, ki jih ljudstvo ne bo moglo prenesti brez škode. Ob pečinah strankarske zagrizenosti in ob nepočakanosti demokratske zajednice, ki ji dosedanjí dokazi lastne vladne nesposobnosti še ne zadostujejo, so se te težnje razbile. Bliznja bodočnost bo pokazala, kako usodno napako so storili tisti, ki so strankarskim koristim zapostavili koristi našega ljudstva. Bridko je pri tem le to, da bo pokoro za njih grehe nosilo zopet ljudstvo in ne oni sami.

— Skupni program, ki so ga izdelali demokrati in socialisti za novo vlado, bo predložila vlada zbornici, kakor nam poročajo, prihodnji četrtek. Nič ne dvomimo, da bo to dobra mešanica gorečega domoljublja in pretresljivih demokratskih presnov, hripave državnostnosti in krvavega radikalizma, z eno besedo, mešanica jugoslovanske in internacionalne soli. Po velikem kupu besed, ki se nam napovedujejo za prihodnji četrtek, bomo počakali dejanj, ki pridejo za njimi in tistih, ki jih ne bo.

— Vsak četrti mož in še več. V narod. predstavn. ima soc. klub 11 članov. Iz tega kluba pridejo v novo vlado 3 možje kot ministri, torč vsak četrti in še več. Demokratom se bo nemara kmalu zadelo, da so predrago plačali koalicio, a če ne opravičuje prirojena jim vladohlepnost, ali bodo socialistični voditelji opravičevali

li zvezo s stranko kapitalistov s svojimi osebnimi uspehi?

— Dr. Drašković. Včeraj je prišel v Belgrad iz Pariza član Demokr. zajednice dr. Drašković. O njem se govori, da je najboljša glava cele Demokratske zajednice. Ves dan je danes dr. Drašković videl pogajanja. Sodi se, da bo on dejanski vodja novega kabineta in bo prevzel portfelj za železnice.

— Rusija se imenuje »list za vseslovansko državno misel«, ki je začel izhajati v Splitu v Dalmaciji. Namen lista je izražen v naslovu. Sprva so hoteli nazvati list »Republika« in »Slavenska (slovanska) republika«, a jim je oblast na lep način dopovedala, zakaj to ne more biti dobro. »Mi hočemo, da se iz vseh naših samostojnih in razcepljenih držav stvori nasproti svetu edinstveno reprezentirana Slovanska država po načinu Zedinjenih držav ali nemškega cesarstva. — Meddržavni in medplemniški jezik bi bil ruski. To je v glavnem zmisel ljudi, ki se zbirajo okrog novega lista.

— Aristokratske spletke. »Frankfurter Nachrichten« poročajo od 13. t. m. z zanesljive strani: Ze 22. junija je bil v Lucernu sestanek visokih avstro-ogrskih osebnosti. Razpravljalo se je o padcu Bele Kuna. Cesar Karel je bil na tem sestanku navzoč, ravno tako tudi nadvojvoda Friderik, grof Julij Andrassy, princ Windischgraetz in Schönburg. Andrassy je šel potem baje na Dunaj, da se posvetuje z zastopniki entente in Lovcszyjem.

— Mirovno stanje naše vojske. »Demokratija« javlja, da bo mirovno stanje naše vojske štele 40.000 vojakov in rekrutov. V to število niso všteti orožniki, carinski stražniki in obmejne straže. Ta formacija je določena od mirovne konference v Parizu.

Dnevne novice.

— Ljudsko vseučilišče. Iz Belgrada poročajo: Veliko število kulturnih delavcev iz vseh dežel so začeli akcijo, da se organizirajo ljudska vseučilišča po vzorcu narodnih univerz v Ameriki. Najprej se bosta otvorili dve vseučilišči, ki ju bodo vodili priznani strokovnjaki v Zagrebu in Belgradu. Poleg predavanja o socialističnem problemu bodo posvečala ta vseučilišča veliko pozornost literarnemu izobraževanju ljudstva.

— Pozdravi iz Sibirije. Srčne pozdrave iz daljne Sibirije pošilja vsem znancem in znankam Joško Prezelj, podporočnik 1. Jugoslov. polk, Tomsk, Sibirija.

— Gasilno društvo v Gorjah vabi na veselico, ki jo priredi v proslavo svoje 25 letnice dne 17. avgusta. Ob 11. uri bo maša, potem nagovor na člane, ki so že 25 let pri društvu. Popoldne ob 3. uri velika veselica v gostilni g. Vinkota Jana v Spod. Gorjah z zanimivim sporedom.

— Dirka kluba slov. kolezarjev »Ilirija« okrog jezera na Bledu se je vršila včeraj kot zaključek športnih tekem, prirejenih po Tourist Office. Uspela je nad vse pričakovanje tako v športnem kot v prireditvenem oziru. V športnem oziru so dosegli tekmovalci hitrostni rekord za to progo, kajti vozili so kljub slabi, ozki cesti, polni nevarnih ovinkov s hitrostjo 32.150 km. Startalo je 10 dirkačev. Prvi je prispel na cilj stari prvak »Ilirija« g. Fran Ogrin, ki je prevozil progo 6½ km v 12 min. 9½ sek., ter dosegel s tem hitrostni rekord za to progo. Drugi je bil g. Rebolj, z 12 min. 10½ sek., tretji g. Joso Pogačar z 12 min. 22½ sek. Sledili so gg. Kastelic, Marčan, Šiškovič in Nosan, ki so prispeli vsi v maksimalnem času na cilj. Trije dirkači so imeli malo nezgode, ki jim je onemogočila nadaljno tekmovalje. Nešto občinstva je z največjim zanimanjem sledilo interesantni dirki, ki je imela osobito pred ciljem najlepše momente v zadnjih bojih za prvenstvo. Za red je bilo izborno preskrbljeno, za kar gre osobita hvala požarni brambi iz Mlinega in Bleda ter sednim in domačim orožnikom.

— Položaj jugoslovanskih vojnih ujetnikov v Italiji. Iz Belgrada poročajo: Kakor znano, se Italijani branijo, odpustiti vojake jugoslovanske narodnosti, ki so prišli v italijansko ujetništvo. Njihov položaj je zelo žalosten. Podčastnik Anton Schmidt je pobegnil iz italijanskega ujetništva in prišel v Jugoslavijo. Položaj naših ujetnikov na Italijanskem popisuje tako-le: Postopali so z nami zelo grdo. Kaznovali so nas pogosto, vezali nas in tolkli kakor živino. Ponoči je prišel italijanski častnik, da nam za nečuvne cene prodaja čokolado, kruh itd. Za kos čokolade morali smo plačati 30 do 40 kron. Za tričetrtil kilograma kruha smo plačali 70 do 80 kron. Brez vsakega razloga so nam odvzeli ves naš denar in nam dajali potrdila. Na ta način je posebno postopal poročnik Canfoli, ki nam je pogosto pritrgal hrano in ni izplačeval mezde, katero smo zaslužili iz poljedelskih delih. Ko smo se nekega dne zaradi tega pritožili pri kapitanu, nas je dal poročnik tri dni zvezati v oкове.

— Pisemska cenzura v Mariboru javlja: Ker se premožni ljudje pri dopisovanju z inozemstvom ne drže tozadevnih pravil, se javnost ponovno opozarja na sledeče: Vsa privatna pisma iz inozemstva in v inozemstvo morajo biti odprta in na njih naj bode naveden naslov odpošiljatelja. V interesu vsakega posameznika je, da se strogo drži teh pravil, v nasprotnem slučaju ne škoduje le sam sebi, in zaprti pismo nikdar ne dospe na svoj cilj; s tem se tudi ovira poslovanje cenzure in trpi poštni promet, kar vse je na kvar splošnosti in posameznika. Poštni promet v Nemčijo, Mažarsko, Bolgarijo, Turčijo, Ukrajino, Rusijo in Italijo še ni odprt in naj se do nadaljnjega obvestila ne oddajajo pisemske pošiljke v te države.

— Ureditev telefonskih zvez. V ministrstvu za pošto in brzojav so končane priprave za ureditev telefonskih zvez. Uredile se bodo direktne telefonske zveze med Belgradom, Zagrebom, Sarajevom in Ljubljano. Brezlične postaje bodo sprejemale vesti iz vse Evrope in oddajale vesti vsem brezličnim centralam.

Ljublianske novice.

— Ljudski oder v Ljubljani. Vsi, ki se udeležijo izleta v Domžale v nedeljo 17. avgusta, naj se zbere točno ob pol 2. uri popoldne pred državnim kolodvorom v Šiški. Ob 2. uri 10 min. se odpeljemo in dospemo v Domžale ob 3. uri. Ob 4. uri se uprizori v Društvenem domu veselogra »Pri belem konjičku«. Izlet se vrši ob vsakem vremenu.

— Ij Poročil se bo jutri popoldne v cerkvi sv. Petra gospod Jože Horiak, podčastnik, z gospodično Jožico Zbontar.

— Naše tobakarne. O nastavljanju pred tobakarnami, o verižništvu s tobakom in podobnem smo pisali že zadnjič. Danes moramo omeniti nepravilnost, da so tobakarne odprte od 8. do 12. in od 6. do 6. ure, tedaj ravno ob času, ko so delavci na delu in jim ni mogoče, da bi se preskrbeli s tobakom, ki so ga vredni bolj kot postopači, ki se imajo čas nastavljanji od tobakarne do tobakarne. Ali bi tuj ne mogli trafikanti urediti tako, da bi tudi delavci dobili priliko, da si kupijo tobaka, ko so bili cel dan trdo zaposleni pri delu? To bi morali upoštevati!

— Ij Ljubljanski hoteli. Če pride tujec v Ljubljano in obleze vse ljubljanske hotele od prvega do zadnjega ob kateremkoli dnevnem času, ne dobi sobe. Povsodi mu odgovarjajo, da je vse prenapolnjeno, da

ne vedo, če bo kdo šel proč ali če ostane itd. Če si hočeš zagotoviti sobo za drugi dan ti poroče, da sob sploh ne rezervirajo in da ne vedo, kaj še pride. Z eno besedo, na prvi pogled napravijo vratarji tak utis, da jim človek nehoje verjame. Vendar pa ni tako. So ljudje, ki dobio sobo kadarkoli pridejo ali brzojavijo. To so verižniki — ki so nekaka država v državi — in ki store za denar in z denarjem vse. Pošepnejo vratarju in mu stisnejo bankovec za 20 K pa dobio sobo; v takem slučaju napravijo sicer korektni vratarji izjemo in jo tudi rezervirajo za par dni naprej. Na ta način lahko prihajajo v Ljubljano židovske in druge pijavke našega juga kadar hočejo in dobe zavetišče ob vsaki uri brez strahu, da bi morali prenočiti na kolodvoru, kar se pripeti marsikateremu našemu poštenemu človeku. Če se je naselila poleg te, naše hotele tudi navada, da gosta, ki je dal manjšo podkupnino, vržejo na cesto, da napravijo s tem prostor gostu, ki je stisnil v vratarjevo dlan večji bankovec, kot se je godilo in se godi v Zagrebu, tega ne vemo. Pazili bomo na vse, zakaj radovedni smo, kakor se bo razvilo seme židovsko mešetarskih manir, ki se je vsejalo med nas. Drugič več.

— Ij Ravnateljstvo opernega gledališča v Ljubljani potrebuje pevce basiste in altistke za zbor. Reflektanti naj se osebuo zglašuje v pisarni tajništva v opernem gledališču.

— Ij Električna zadruga v Sp. Šiški. Priljubljeni odbor imenovane zadruge opozarja tem potom posestnike in posestnice v Sp. Šiški, da se vrši še jutri v nedeljo 17. t. m. od 9. do 12. ure dopoldne vpisovanje članov k zadrugi. Dotični, kateri še niso pristopili, naj to store sigurno jutri, ker odbor mora imeti približno število članov z žarnicami na razpolago, da more napraviti nadaljne korake s centralo gledališkega toka. Ne zamudite prilike, ker električna razsvetljava v Šiški je neobhodno potrebna. Deleži so varno naloženi, kdor se ne bo vpisal kot član, se mu pozneje pri oddaji toka gotovo ne bo moglo tako točno in zanesljivo ustreci, kakor članom. Ne zamudite prilike, ker danes si že skoraj vsaka vas nabavi to luč, ali mora Sp. Šiška res ostati zadnja. Vsako tako podjetje se je še dobro obneslo: Pristopijo naj tedaj jutri vsi posestniki v Sp. Šiški k zadrugi — Priprav. odbor.

— Ij Zatekel se je velik mlad lovski pes belega barve z rujavimi lisami. Lastnik ga dobi Poljanska testa 15, prtil.

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Rais; preložil Al. Benkovič.)

(Dalje.)

In prišlo mu je na misel: Moja mati pozna te ljudi, ve, kaj tiči v njih — gotovo je zato vprašala, ali nama bodo vrnilí posete. Že takrat me je zbudilo to vprašanje. Drugikrat je prišedši k obedu pripovedoval: »Srečal sem tetko Poupovo. Drugikrat je že od daleč pritekla k meni in naklepetala, toliko, da mi je po usseh šumelo; danes je šla z Bartoničkovo, in čeprav sem se ji že od daleč smejal in kričal: »Dober dan, teta,« je komaj pokimala z glavo in rekla: »Dober dan želim!«

Ko je deseti dan prišel k obedu, že ni ničesar več vprašal, tudi na poljub je pozabil ter ves rdeč odhitel v sobo; klobuk je zagnal na posteljo, slekel sukno ter slabe volje in razburjen hodil gorindol.

Pri obedu je bil mračen in je molčal; le parkrat je zamrmljal skozi zobe: »To ti je osobnost!«

Gospa Gusta je že nekaj dni hodila kakor po iglah; samo enkrat mu je rekla: »Karel, ne bodi vendar nespameten, kaj pa ti je toliko do njih, da tako ponižuješ samega sebe?« A Karel je odgovoril kratko:

»Ti lahko govoriš, ti nimaš z njimi nikakega posla, in ti končno nití ni treba govoriti z njimi — a jaz!«

Videč, da ga draži vsaka beseda o tej stvari, se je rajši delala, kakor bi niti ne mislila na to, kakor bi se niti ne zmenila za to; v duhu pa je trepetala, ne vstaja li v njem mrznja tudi proti njej —

Danes je že komaj zadrževala jok in malo je manjkalo, da ni bolešno vzkliknila: »Ne jezi se name, da nisem taka, da bi bili tukaj zadovoljni z mano!«

Ko se je popoldne poslovil od nje, je rekel samo: »Jezen sem na tukajšnje ljudi!«

»Saj jim nisva ničesar storila!« je vzkliknila ona: »Ako nimam stekleničnice in sem uboga —

Zmajal je z ramami in rekel: »Kaj naj počneva z njimi!«

Odšel je, ne da bi ji bil povedal, da je mati pritekla za njim na polje in tarnala: »Le poglej, fant, maslarica je bila pri nas in je pripovedovala, da je slišala, da nihče k vam ne pride na obisk. Taka sem bila, kakor da je strela udarila v me. Saj vendar nisi bogve kako nizkega rodu in oskrbnik si tukaj! Saj sem ti rekla, da si kupita stekleničnico, a ti me ne poslušas. Tu imaš, prinesla sem ti ta prispevek — in skrivaj mu je zopet ponujala tiste zmečkane papirje.

Zardel je in se na vso moč premagoval, da bi ne zarentačil.

»Mama, prosim vas, ne mučite meja je rekel trpkó, »in ako vam še kdo kaj takega obesi na nos, recite mu, da nikogaj nisva prosila in ga prosila ne bova!«

»Kako si vendar svojeglaven!« je rekla z očitkom. »Ali te ne bo nič sram, ko bo vsakdo govoril o tem?«

Nevoljno je zamahnil z roko.

»Saj sem bil že marsikje, a na tako osobnost kot pri teh (in z glavo je mignil proti Belcu) še nisem nalletel nikjer. Kaj sem bil še deček, sem jih pozdravil z »Dober dan in, kumica, ali kvečjemu gospa Darbujanova, zdaj pa klanjam se, milostiva, pa še vihajo nosove. To je že —

»Prosim te, fant, nikar se ne ujedaj, da te ne bodo vlekli čez zobe! Glej, za naši bližnji prijatelji govore o tem in se posmehujejo, kaka gospoda da stala je govora ulzovoljena.

Brez skrbi naj bodo — ničesar nimam iskati pri njih!«

Mati je odhajala proti Podgajem zelo potrta.

Oskrbnik je dobro vedel, da hoče belska gospoda njega in ženo njegovo ponižati, pokazati pred vsemi tukajšnjimi ljudmi, da se ne moreta meriti s honoracijo.

Vedel je, da so to malenkostni, puhli, na svojih par grošev strašno ponosni ljudje, da niso vredni, da bi se zmenil zanjet jezil se je pa vendarle.

Tudi on je bil tu doma...

Če je bil mogoč, se je ogibal ljudi, da bi ne zapazil kakega posmehovanja. Zdelo se mu je celo, da že v očeh ljudi, ki so bili v grajskih službah, opaža porogo.

Ko je tisto popoldne dninarica prišla pomivat, gospa oskrbnikova skoro ni izpregovorila besedice in je le venomer gledala prazno dvorišče.

Zena je poskušala napeljati razgovor, gospa pa je odgovarjala samo z: da ali ne. Nazadnje je dninarica priliznjeno vprašala:

»Ali ste morda kaj bolni, gospa?«

»O, prav nič, bodi brez skrbi.«

»Nič ne tajite, saj vidim! Pa si menda, za božjo voljo, vendar ne želite k srcu, da tukajšnje gospode ni k vam? Kdo bi s mislil — zaradi njih stekleničnic!«

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«. Odgovorni urednik Viktor Cenčič. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani